

Bog anmeldelser.

KARL KUMPMANN. **Die Wertzuwachssteuer.** Tübingen 1907. H. Laupp'sche Buchhandlung. (124 S.).

Den tyske økonomiske Litteratur, der ikke sjældent kan opvise en næsten forbløffende Frødighed, selv hvor Emnet kunde synes ret magert, har i »Wertzuwachssteuer« fundet god og nærende Mad for mange Munde. Den indbydende Ret staar heller ikke urørt, og den Litteraturfortegnelse, der ikke gerne maa mangle i en tysk Bog, der prætenderer at hæve sig op over Døgnlitteraturen, øges med en næsten betænkelig Hast. Foruden Indlægene fra de interesserede Parter, der synes at være særlig godt forsynede med litterær Bistand, har en hel Række af yngre Videnskabsmænd søgt at bringe Problemet til en foreløbig Afslutning. Trods al god Vilje vil dette dog vanskelig lykkes; dertil er de foreliggende Erfaringer Skattens Virkninger vedrørende for faa og mangelfulde, og en rent apriorisk Diskussion, der kun kan møde op med abstrakt logiske Ræsonnementer, vil vanskelig her, hvor det drejer sig om ret omfattende økonomiske Interesser, strække til. Man vil derfor endnu en rum Tid kunne se de mest kontrære Anskuelser bestaa uforligte ved Siden af hverandre. Men netop som Følge heraf er det af den allerstørste Betydning at have paalideligt Førerskab gennem det ret uvejsomme Vildnis af hinanden modstridende Paa-stande, hvor det ikke er let at faa Øje paa den »højere Enhed«, der kan forlige Modsætningerne.

Et saadant tilforladeligt Førerskab synes Forf. af ovennævnte Bog at levere. Efter en kort Fremstilling af

Bog anmeldelser.

KARL KUMPMANN. **Die Wertzuwachssteuer.** Tübingen 1907. H. Laupp'sche Buchhandlung. (124 S.).

Den tyske økonomiske Litteratur, der ikke sjældent kan opvise en næsten forbløffende Frødighed, selv hvor Emnet kunde synes ret magert, har i »Wertzuwachssteuer« fundet god og nærende Mad for mange Munde. Den indbydende Ret staar heller ikke urørt, og den Litteraturfortegnelse, der ikke gerne maa mangle i en tysk Bog, der prætenderer at hæve sig op over Døgnlitteraturen, øges med en næsten betænkelig Hast. Foruden Indlægene fra de interesserede Parter, der synes at være særlig godt forsynede med litterær Bistand, har en hel Række af yngre Videnskabsmænd søgt at bringe Problemet til en foreløbig Afslutning. Trods al god Vilje vil dette dog vanskelig lykkes; dertil er de foreliggende Erfaringer Skattens Virkninger vedrørende for faa og mangelfulde, og en rent apriorisk Diskussion, der kun kan møde op med abstrakt logiske Ræsonnementer, vil vanskelig her, hvor det drejer sig om ret omfattende økonomiske Interesser, strække til. Man vil derfor endnu en rum Tid kunne se de mest kontrære Anskuelser bestaa uforligte ved Siden af hverandre. Men netop som Følge heraf er det af den allerstørste Betydning at have paalideligt Førerskab gennem det ret uvejsomme Vildnis af hinanden modstridende Paa-stande, hvor det ikke er let at faa Øje paa den »højere Enhed«, der kan forlige Modsætningerne.

Et saadant tilforladeligt Førerskab synes Forf. af ovennævnte Bog at levere. Efter en kort Fremstilling af

de økonomiske Kendsgerninger, der ligger til Grund for hele Problemet, viser han de bugtede Veje, ad hvilke man er naaet frem til Wertzuwachssteuer, og underkaster dernæst saa vel dens finansielle Betydning, sociale Virkninger som selve dens teoretiske og etiske Grundlag en alsidig og grundig Drøftelse. En nærmere Udredning af Bogens Indhold vil være overflødig, dertil hører det behandlede Spørgsmaal i for høj en Grad til »Dagens«. Anmelderen, der iøvrigt deler Forfatterens Ønske om snarest muligt at faa de lidet talrige allerede eksisterende Erfaringer mangedoblede, skal indskrænke sig til at fremsætte et Par kritiske Bemærkninger angaaende et Par enkelte Punkter.

Forf. erkender vel, at Skatten er et principielt Skridt bort fra den hidtil hævdede Samfundsordning med dens stærke læggen Vægt paa den private Ejendomsrets Ukrænkelighed, men har dog ikke ment at kunne give Afkald paa Bevidstheden om, at Skatten ogsaa kunde begrundes ud fra de allerede knæsatte finansvidenskabelige Principper (Evnen, Nyttens). Dette sidste maa sikkert opgives. Det synes saaledes noget vanskeligt at forstaa, hvorledes man ud fra Evneteorien, der i Virkeligheden hviler paa en Anerkendelse af den bestaaende Indtægtsfordeling, kan naa frem til en intensiv Ekstrabelastning af den Indtægt*), der hidrører fra Grundens Værdistigning, og paa den anden Side kan Nytteprincippet dog kun retfærdiggøre Borteskamoteringen af den Del af Værdistigningen, der kan føres tilbage til den paagældende Kommunes (eller Stats) Foranstaltninger. Det synes rimeligere aabent at erkende, at der ikke er Tale om en Anvendelse af Principper, der trives ved Siden af den private Ejendomsret i dens gamle Form, men at der netop foreligger en virkelig Indskrænkning af den private Ejendomsret paa et

*) Det skal kun nævnes, at Indkomstskatten, der er Evnetoriens eneste ægte Barn, tilmed kun gennem en Omformning af det hidtil gængse Indkomstbegreb, vilde kunne ramme Grundens Værdistigning.

Omraade, hvor dens Virkninger har vist sig uheldige. Var den heromhandlede Skat kun en Skat som andre, der lod sig retfærdiggøre ud fra de almindelige Skatteprincipper, vilde selvfølgelig ogsaa det almindeligt fremsatte og af Forf. anerkendte Krav, om at det offentlige ogsaa maa bære sin Del af det eventuelle Værditab, blive ret meningsløst, medens det nu rent teoretisk maa siges at være en logisk Konsekvens af Skattens Grundlag. Dermed være dog ikke sagt, at Indførelsen af en Skat paa Grundens Værdistigning nødvendigvis maa følges af denne Konsekvens. Uden her at komme nærmere ind paa Sagens Realitet, skal det blot nævnes, at ogsaa en delvis Udjevning af den med Jordbesiddelse forbundne Konjunkturrisiko vil være formaalstjenlig, og selv om Grænsen for det Offentliges Deltagelse skulde blive trukket der, hvor Gevinst gaar over til Tab, vilde dette — skønt det maa indrømmes teoretisk at være en halv Forholdsregel — dog af praktiske Grunde kunne forsvares.

Forf. er i det hele taget ret maadeholden i sine Krav, hvilket bl. a. ogsaa viser sig deri, at han vil indrømme det private Initiativ en ikke ringe Andel af Værdistigningen (en Skat paa 30 % synes ham snarest for høj); til Begrundelse heraf er han dog ikke kommen længere end til den almindelige Henvisning til det private Initiativs Betydning, uden at der er gjort noget Forsøg paa at bestemme den korrekte Grænselinje mellem det Offentliges og den private Grundejers Ret. Netop her rejser sig et af de allervanskeligste Spørgsmaal, som Forfatteren har gjort Uret i at lade ligge. Afgørelsen her maa ganske vist væsentlig træffes efter et umiddelbart praktisk Skøn, men det maatte dog være den videnskabelige Forsknings Sag ud fra en Erkendelse af Problemets Natur at give det praktiske Skøn en mere almengyldig Rettesnor. En saadan synes iøvrigt at byde sig frem, naar man erindrer, at det er den samfundsmæssige Kapitalanvendelse, der bør beskyttes. Foreligger en saadan ikke, vil der ikke ud fra det her nævnte Synspunkt kunne rejses

Indvendinger imod, at det Offentlige lægger Beslag paa den hele Værdistigning. Saafremt der derimod er anvendt Kapital paa Ejendommen, kan den Mulighed ikke paa Forhaand afvises, at Kapitalen, der muligvis er anvendt forudseende og dygtigt, har givet Ejeren et ekstraordinært stort Udbytte, der atter kan være bundfældet som Forskelsrente i Form af en Værdistigning ud over den anvendte Kapitals egen Værdi. At behandle denne Værdistigning paa samme Maade som en Værdistigning, der udelukkende maa føres tilbage til Forhold udenfor Grundejeren, vilde være baade urigtigt og ufornuftigt. Der maa saa Fald afsættes en rundelig Margen, saaledes at Forskelsrenten i Jord ikke behandles paa en fra de andre Forskelsrenter afvigende Maade. **K. Riis-Hansen.**

Bikuben. Dansk Spare- samt Børne- og Alderdomsforsørgelsesforening. 1857—1907. København 1907.

I Anledning af det 50 Aars Jubilæum, den kendte københavnske Sparekasse »Bikuben« fejrede i Foraaret, udsendte Bestyrelsen et smukt lille Festskrift paa 100 Sider, der delvis paa Grundlag af Optegnelser af Bikubens tidligere administrerende Direktør, Etatsraad F. Gram og Kommunalæge W. Thomsen er udarbejdet af nuværende Medlem af Direktionen, Professor, Dr. Westergaard.

Festskriftet indeholder en Fremstilling af Institutionens Historie i de forløbne 50 Aar, som er meget lærerig. Det har langtfra altid været en Dans paa Roser, tværtimod, der har været mange Besværligheder at overvinde; men da det altid er lykkedes at komme over de forskellige *rhins*, uden at Bikuben nogensinde har svigtet den Tillid, som Befolkningen og Pengeverdenen har vist den, kan det for den, der ser paa alle Kalamiteterne bagefter, kun være interessant at se, hvor lidt der skal til for at fremkalde en Krise, og hvor omsigtsfuld en Bestyrelse